

Анна ПАНЧУК

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
освітній ступінь «бакалавр»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Лаврук В.В.**

д-р екон. наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ТВАРИННИЦТВО: ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

Недосконала система ціноутворення й збуту продукції тваринництва, механізми постачання комбікормів і забезпечення ними та іншими необхідними ресурсами призвели до того, що собівартість продукції цієї сфери діяльності удвічі, а подекуди - й втричі, перевищувала її реалізаційну ціну. Внаслідок чого у колективних сільськогосподарських підприємствах почали вирізати поголів'я худоби [1, с. 128].

На сьогодні прогнозується зменшення темпів зростання обсягу валової продукції тваринництва в Україні приблизно на рівні 3-4 %. Основною причиною є тривале зниження обсягів виробництва яловичини, очікуване зменшення виробництва свинини. Відповідно, частка м'яса птиці збільшиться у загальній структурі ринку м'яса [2].

Зниження доходів населення, безумовно, мало негативний вплив на зменшення обсягів м'яса, яке споживається. При цьому сукупна ємність ринку практично не змінилася. Пояснюється це перерозподілом структури споживання м'яса у бік збільшення частки дешевшого м'яса птиці. Така тенденція спостерігається вже кілька останніх років, проте у минулому і позаминулому роках жорсткі умови змушеної тотальної економії значно прискорили цей процес. Виробники м'яса були змушені знижувати ціни навіть у збиток рентабельності, що спричинило додатковий вплив на зниження поголів'я ВРХ і свиней [5].

Водночас збільшення виробництва м'яса, яке спостерігається у поточному році, призвело до скорочення імпорту свинини та птиці на 50 % та до стрімкого зростання експорту цих видів м'яса. Основною причиною таких змін стало наближення вартості вітчизняного м'яса до рівня цін в основних країнах-експортерах. Зважаючи на темпи торгівлі, можна говорити про суттєве зменшення від'ємного торговельного сальдо по м'ясопродуктах у цьому році, хоча умови виробництва для сільгосптоваровиробників і досі складні, оскільки при зростанні цін на корми залишаються порівняно низькими ціни на м'ясо.

У сучасних умовах на м'ясному ринку більш-менш комфортно почуваються свинарські господарства, які, на відміну від представників інших галузей тваринництва, стали отримувати більше бюджетних дотацій, та птахівники, які починають активно нарощувати обсяги виробництва [6, с. 24-31].

Щодо іншої худоби, то спеціальними галузевими програмами планується збільшити поголів'я великої рогатої худоби вдвічі, а поголів'я свиней – в 1,7 разів. Крім того, міністерством розроблено спеціальні програми бюджетної підтримки тваринницької галузі.

Однією з них передбачено виділення 100 млн. грн., з яких 70 млн. планують спрямувати на закупівлю телиць у населення, а ще 30 млн. спрямують на дотації за поголів'я м'ясних корів. У рамках програми племінні заводи отримають до 1900 грн. за голову, племінні репродуктори – до 1000 грн., всім іншим сільськогосподарським підприємствам планується виплачувати до 600 грн. за голову [4, с. 44].

Український ринок м'яса є невід'ємною частиною сировинної бази м'ясопереробного підкомплексу. Враховуючи євроінтеграційний вектор економічної політики, вітчизняна тваринницька галузь та підприємства, що займаються переробкою сировини, яку вона виробляє, потребують комплексної модернізації. Зниження собівартості продукції вітчизняної м'ясної сировини та повна модернізація підкомплексу неможливі без державної підтримки. На нашу думку, вона повинна набути наступних форм:

1. Створення крупних регіональних агропромислових об'єднань із замкнутим циклом виробництва (від формування кормової бази і до переробки м'яса) шляхом об'єднання невеликих тваринницьких комплексів.

2. Здійснення державних дотацій на постійній основі та необхідному для галузі рівні. Наприклад, в ЄС діє система дотацій м'ясовиробникам у розмірі 20-80% від вартості продукції.

3. Розробка і проведення державної політики щодо стимулювання експорту продукції галузі тваринництва.

4. Реформування системи селекційно-племінної роботи в тваринництві та її державна підтримка.

5. Спрощення системи державної реєстрації підприємств тваринництва.

6. Введення тимчасових податкових пільг.

7. Формування доступного фінансового ресурсу у вигляді банківського кредиту по кредитній лінії під 5-6% річних.

Щодо подальших перспектив розвитку тваринництва, враховуючи вищевказане, необхідно зазначити наступне. Найбільш розвинутим і успішно функціонуючим елементом у галузі тваринництва на сьогоднішній день є птахівництво. Тому цей сегмент діяльності достатньо заповнений і не потребує державної фінансової підтримки. Ця тенденція збережеться і в майбутньому.

Вирощування ВРХ без потужної державної підтримки у найближчі 5-7 років є найменш перспективним видом діяльності у тваринництві, оскільки має тривалий термін окупності і для приватних інвестицій є недостатньо привабливим. Для того, щоб вести такий бізнес суб'єкт господарювання повинен мати достатньо великий «запас фінансової стійкості», можливість застосовувати дешеві кредитні ресурси та мати сприятливі умови оподаткування для створення виробництва.

В умовах сьогодні, коли обсяги залучення довгострокових інвестицій у вирощування ВРХ достатньо обмежені, а в птахівництві спостерігається висока конкуренція, привабливим є розвиток свинарства, як напрямок, що має найбільшу інвестиційну привабливість. Але для того, щоб мати довгострокову перспективу в цьому виді діяльності, підприємству необхідно не тільки бути забезпеченим відповідними фінансовими ресурсами, а й досягти рівня собівартості продукції, що відповідає середньоєвропейському; поліпшити селекційно-генетичну базу; забезпечити тварин високоякісним комбікормом.

Внесені пропозиції щодо вдосконалення державної підтримки та запропоновані шляхи вирішення проблем у м'ясопродуктовому комплексі, дозволять не тільки значно збільшити обсяги виробництва у тваринництві, підвищити якість продукції м'ясопродуктових і м'ясопереробних господарств, а й забезпечать продовольчу безпеку України.

Перелік використаних джерел

1. Лаврук В.В. Фінансова стійкість аграрних підприємств. *Збірник наукових праць ПДАТУ*. Вип. 21. 2013. С. 127-131.
2. Лаврук В.В. Методика оцінки ефективності та аналізу інноваційної діяльності в сільському господарстві. *Ефективна економіка*. 2010. № 4. URL: <http://www.economy.com.ua/index.php?operation=1&iid=192>.
3. Лаврук В.В., Лаврук О.С. Управління організаційно-інформаційним забезпеченням розвитку кадрового потенціалу аграрних підприємств. *Збірник наукових праць ПДАТУ*. Вип. 17. 2009. С. 158-164.
4. Лаврук В.В. Модернізація галузі тваринництва як умова продовольчого забезпечення населення України. *Економіка АПК*. 2016. № 12. С. 43-50.
5. Інформація Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <http://www.minagro.kiev.ua>.
6. Ткаченко К.С. Покращення фінансування галузі тваринництва. *Аграрний тиждень*. 2007. № 2. С. 24-31.
7. Мазур Н.А., Місюк М.В. Сучасний стан і перспективи виробництва та забезпечення регіону продукцією тваринництва. *Агроінком*. 2007. №1-2. С. 38-40.
8. Місюк М.В. Інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку ринку продукції скотарства. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Спецвипуск*. 2013. С. 217-225.
9. Місюк М.В., Оганесян В.С. Теоретичні аспекти організаційно-економічного механізму функціонування ринку продукції вівчарства. *Функціонування ринку продукції вівчарства Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Випуск 20. Частина 2. С. 36-40.
10. Місюк М.В. Державна підтримка ринкового розвитку тваринництва. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі*. 2014. № 1. С. 15-27.